

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ЮРИДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ЯРОСЛАВА МУДРОГО
ВІДДІЛЕННЯ НОК УКРАЇНИ В ХАРКІВСЬКІЙ ОБЛАСТІ

**СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ
ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ
У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ
В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ**

Збірник матеріалів і тез доповідей учасників
IV Всеукраїнського круглого столу

(м. Харків, 12 червня 2025 року)

Харків
«Право»
2025

Редакційна колегія збірника:

Нестерович Олексій Сергійович – голова редакційної колегії, науковий керівник центру спортивного права, проректор з навчально-виховної роботи та соціального розвитку Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого, доктор філософії в галузі права, доцент;

Попрошасєв Олександр Володимирович – член редакційної колегії, завідувач кафедри фізичного виховання Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого, кандидат наук з фізичного виховання та спорту, доцент;

Бодренкова Інна Олексіївна – член редакційної колегії, старший викладач кафедри фізичного виховання Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого, кандидат наук з фізичного виховання та спорту, доцент;

Романенко Людмила Віталіївна – член редакційної колегії, викладач кафедри фізичного виховання, провідний спеціаліст Центру спортивного права Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого, кандидат юридичних наук

Використано фото з офіційних джерел і зроблені Поліною Смисловою.

***Матеріали викладено в авторській редакції.
Відповідальність за їх якість, достовірність,
відсутність текстових запозичень несуть автори.***

Сучасні тенденції розвитку фізичного виховання у закладах
С94 вищої освіти України в умовах воєнного стану : зб. матеріалів і тез
доп. учасників IV Всеукр. круглого столу (м. Харків, 12 черв. 2025 р.)
/ [редкол.: Нестерович О. С. (голова) та ін.] ; М-во освіти і науки
України ; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого ; Від-ня НОК
України в Харків. обл. – Харків : Право, 2025. – 112 с.

ISBN 978-617-8612-29-0

У збірнику представлено матеріали й тези доповідей, які присвячені проблемним питанням організації навчального процесу з дисципліни «Фізичне виховання» в закладах вищої освіти України в умовах воєнного стану, формуванню фізкультурно-оздоровчих компетентностей студентської молоді та підвищенню ефективності навчального процесу в умовах воєнного стану, впровадженню в навчальний процес із фізичного виховання та позанавчальну роботу сучасних оздоровчих, комунікаційних, інформаційних технологій для зміцнення соматичного і ментального здоров'я студентів, особливостям організації дистанційного навчання з фізичного виховання у ЗВО України, питанням військово-патріотичного виховання студентської молоді засобами фізичного виховання.

Збірник розрахований на науковців, викладачів, практичних працівників, членів спортивних федерацій, фахівців у галузі фізичної культури та спорту, здобувачів освіти, а також широке коло читачів, які цікавляться цією проблематикою.

УДК 378:796.011.3]“364”(082)

ISBN 978-617-8612-29-0

© Національний юридичний університет
імені Ярослава Мудрого, 2025

З М І С Т

Олексій НЕСТЕРОВИЧ	Вітальне слово	6
Вадим СТЕЦЕНКО	Вітальне слово	9
Віктор ХРИСТОЄВ	Вітальне слово	11
Олена КРИВЕНЦОВА	Вітальне слово	15
Олексій НЕСТЕРОВИЧ	Розвиток фізичного виховання та студентського спортивного руху в Національному юридичному університеті імені Ярослава Мудрого в умовах воєнного стану	17
Михайло БОГДАНОВ	Вплив фізичного навантажень на емоційний стан здобувачів освіти	21
Інна БОДРЕНКОВА	Сучасні інноваційні технології у фізичному вихованні здобувачів вищої освіти в умовах глобальних змін і викликів сьогодення	25
Гавриленко А. Ф.	Військово-патріотичне виховання студентської молоді засобами фізичного виховання в закладах вищої освіти України: виклик сьогодення	28
Павло ЄГОРОВ	Позитивний вплив занять оздоровчим плаванням на стан фізичного здоров'я і працездатність студентів вищих навчальних закладів	30
Валерій ДЖЕРЕЛІЙ	Особливості організації дистанційного навчання з фізичного виховання у закладах вищої освіти України	34
Олена ЗАХАРОВА, Галина ШАМАРДІНА, Сергій СМЕТАНІН	Особливості організації дистанційного навчання з фізичного виховання у закладах вищої освіти України в умовах воєнного стану	39
Олена ЗАХАРОВА, Сергій СМЕТАНІН, Наталія КОРНІЛОВА	Шляхи підвищення ефективності навчального процесу студентів у дистанційному форматі	41
Олександр ІВАХНО	Значення самостійної підготовки зі спеціальної фізичної підготовки та фізичного виховання для збереження і зміцнення здоров'я курсантів (студентів) ЗВО України	44
Олександр ІВАХНО	Фізична культура чинник формування здорового способу життя особистості в умовах змін воєнно-політичної ситуації в Україні	48
Олександр ІВАХНО	Головні напрями використання інформаційних технологій у фаховій діяльності викладачів з фізичного виховання закладів вищої освіти України	54
Любов КЛОЧКО	Патріотичне виховання студентської молоді засобами біга наддовгі дистанції в умовах воєнного стану	57
Віктор МУНТЯН	Особливості професійно орієнтованого фізичного виховання в закладах вищої освіти	60

Література:

1. Алексеева, Г., Кулікова, Г., Антоненко, О., Овсянніков, О., & Горбатюк, Л. (2025). Використання мультимедійних технологій у викладанні стретчингу для здобувачів вищої та професійної освіти в умовах дистанційної освіти. *Молодь і ринок*, 2 (234), 62–71.
2. Гринько В. М.; Куделко В. Е.; Назаренко І. І.; Бодренкова І. О.; Сапегіна І. О. Новітні педагогічні підходи при організації освітнього процесу у фізичному вихованні. III Correspondence International Scientific and Practical Conference OPEN SCIENCE NOWADAYS: MAIN MISSION, TRENDS AND INSTRUMENTS, PATH AND ITS DEVELOPMENT. Vienna, Austria, November 1st, 2024. <https://doi.org/10.36074/grail-of-science.01.11.2024.097>
3. Кірпічова, К. К., & Лопуга, Г. В. (2025). Інноваційні цифрові технології у фізичному вихованні. Сучасні тенденції та перспективи розвитку якісної підготовки майбутніх фахівців фізичної культури і спорту в умовах ступеневої освіти : зб. наук. праць за матер. VII Міжнар. наук.-практ. конф. Полтава – Лубни, 17–18 квіт. 2025 р. / за заг. ред. О. В. Отравенко. Полтава : вид-во ДЗ Луганський національний університет імені Тараса Шевченка», 82–85.
4. Grinko, V., Shepelenko, T., Kudelko, V., Shaposhnyk, A., Slastina, O., Bodrenkova, I., Moshenska, T., Luchko, O., & Dovzhenko, S. (2023). Construction of a 15-second dynamic running model for groups with different training programs. Its dynamics and prediction. *FOURRAGES Journal*, 256, Issue:11, France <https://doi.org/10.59671/ubMzo>

ГАВРИЛЕНКО А. Ф.

*здобувачка першого (бакалаврського) рівня вищої освіти,
Український державний університет залізничного транспорту,
м. Харків, Україна
Науковий керівник: Гринько В. М.
викладач кафедри фізичного виховання та спорту,
Український державний університет залізничного транспорту,
м. Харків, Україна*

ВІЙСЬКОВО-ПАТРІОТИЧНЕ ВИХОВАННЯ СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ ЗАСОБАМИ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ В ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ: ВИКЛИК СЬОГОДЕННЯ

ВСТУП. Сьогодні Україна переживає один із найскладніших періодів у своїй новітній історії. Повномасштабна збройна агресія з боку Російської Федерації не лише поставила питання національної безпеки на перший план, а й актуалізувала потребу у формуванні патріотично свідомої, фізично підготовленої та психологічно стійкої молоді. У цьому контексті заклади вищої освіти (ЗВО) відіграють ключову роль у процесі становлення майбутніх захисників держави, громадян із активною життєвою позицією. Особливого значення набуває військово-патріотичне виховання як складова системи національного виховання, що може ефективно реалізовуватись через засоби фізичного виховання [1].

Теоретичні засади військово-патріотичного виховання. Військово-патріотичне виховання – це цілеспрямований педагогічний процес, що формує у молоді національну самосвідомість, готовність до захисту держави, повагу до історії, культури та традицій українського народу. Воно поєднує в собі ідеологічні, морально-етичні та фізичні компоненти.

На сучасному етапі особливого значення набуває інтеграція цього виховання у загальну освітню діяльність ЗВО, де фізичне виховання виступає як ефективний інструмент формування вольових якостей, витривалості, рішучості та стресостійкості – якостей, критично важливих для сучасного українського громадянина.

Роль фізичного виховання у формуванні патріотичних цінностей. Фізичне виховання в ЗВО традиційно має на меті зміцнення здоров'я студентів, розвиток їхніх фізичних якостей і формування навичок здорового способу життя. Однак в умовах воєнного стану ці завдання потребують переосмислення та адаптації до реалій.

Фізичні вправи, спортивно-масові заходи, змагання з військово-прикладних видів спорту (стрільба, легкоатлетичне багатоборство, орієнтування, тактичні ігри тощо) можуть бути ефективним засобом:

- підвищення фізичної готовності молоді до участі в обороні держави;
- розвитку командного духу, відповідальності та дисципліни;
- формування позитивного ставлення до служби у ЗСУ та інших структурах національної безпеки.

Виклики та проблеми реалізації військово-патріотичного виховання у ЗВО. Попри стратегічну важливість теми, впровадження військово-патріотичного виховання засобами фізичної культури стикається з низкою труднощів:

- низька мотивація студентів до занять фізичною культурою, зумовлена як загальними тенденціями до малорухливого способу життя, так і відсутністю чіткої військово-патріотичної складової в програмах;
- застаріла матеріально-технічна база ЗВО, недостатність сучасного спортивного інвентарю, полігонів, тирів тощо;
- кадрова проблема: дефіцит фахівців, які мають знання з військової справи й одночасно володіють методикою фізичного виховання;
- відсутність інтегрованих освітніх програм, що поєднують фізичну культуру з елементами військової підготовки.

Напрями вдосконалення системи військово-патріотичного виховання. З метою підвищення ефективності військово-патріотичного виховання студентської молоді доцільно:

- оновити навчальні програми з фізичного виховання з урахуванням військово-прикладного змісту;
- впровадити обов'язкові модулі з основ домедичної допомоги, тактики, виживання, роботи в команді;
- сприяти тісній співпраці ЗВО з підрозділами ЗСУ, Національної гвардії, ДСНС, ветеранами АТО/ООС для проведення практичних занять;
- розвивати волонтерські та спортивно-патріотичні студентські ініціативи;
- інвестувати в модернізацію спортивної інфраструктури ЗВО.

Висновки. В умовах війни та постійної загрози національній безпеці, питання військово-патріотичного виховання набуває особливої актуальності. Фізичне виховання є не лише засобом формування здорової особистості, а й інструментом зміцнення обороноздатності країни через виховання патріотичної, згуртованої та фізично загартованої молоді.

Переосмислення ролі фізичного виховання в освітньому процесі ЗВО – це виклик сьогодення, на який суспільство повинно відповісти комплексними реформами, міжсекторальною взаємодією та посиленням ролі національної ідеї в молодіжному середовищі.

Література:

І. Гринько В.М., Сластіна О.О. Життєстійкість, як ресурс збереження психічного та фізичного здоров'я в умовах військового стану, під час ведення активних бойових дій та проживання на тимчасово окупованих територіях. The I International Multidisciplinary Scientific and Theoretical Conference «Technologies and strategies for the implementation of scientific achievements». May 27, 2022 in Stockholm, Kingdom of Sweden. P 74-79. <https://doi.org/10.36074/scientia-27.05.2022>

Павло ЄГОРОВ

*Заслужений тренер України,
старший тренер спортивного-плавального клубу,
викладач кафедри фізичного виховання
Національного юридичного університету
імені Ярослава Мудрого*